

บันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย
เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย กรณีการกระทำความผิด
ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวได้มีหนังสือ ที่ พม ๐๕๐๒/๑๗๘๓ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดความผิดฐานเข้าติดต่อ ชักชวน แะนำตัว ติดตาม หรือรับเรี่ยรายบุคคลตามถนนหรือสาธารณะสถาน หรือกระทำการดังกล่าวในที่อื่นใด เพื่อการค้าประเวณีอันเป็นการเปิดเผยและนำอับอาย หรือเป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่สาธารณชน มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินหนึ่งพันบาท กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวจึงขอหารือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติดังกล่าว เพื่อให้มีแนวทางปฏิบัติในการปรับเป็นพินัยที่ถูกต้องและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย ดังต่อไปนี้

๑. การพิจารณาสถานที่กระทำความผิดตามที่กฎหมายกำหนดว่า “ตามถนนหรือสาธารณะสถาน หรือกระทำการดังกล่าวในที่อื่นใด” จะตีความว่าที่ใดก็ได้ ทุกสถานที่หรือไม่ หรือเฉพาะสถานที่ที่เป็นสาธารณะสถาน ไม่ใช่ที่รโหฐาน เช่น เคหสถาน สถานที่ส่วนบุคคลที่ไม่ได้อนุญาตให้บุคคลอื่นเข้าไป

๒. การใช้วิธีการให้สายลับ “ล่อซื้อ” เพื่อพิสูจน์ว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อการค้าประเวณีหรือไม่ จะกระทำได้อย่างไร

๓. ความในมาตรา ๕ ที่บัญญัติว่า “อันเป็นการเปิดเผยและนำอับอาย” จะตีความอย่างไร หากมีการติดต่อซื้อขายบริการทางเพศในที่ลับ เป็นการส่วนตัว เช่น ห้องนวด โดยไม่ได้บอกกล่าวให้บุคคลอื่นรับรู้ จะเข้าข่ายเป็นการเปิดเผยหรือไม่ และในส่วน “นำอับอาย” เป็นการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือไม่

๔. ความในมาตรา ๕ ที่บัญญัติว่า “เป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่สาธารณชน” จำเป็นต้องมีการแจ้งจากบุคคลอื่นหรือไม่ หรือเจ้าหน้าที่สามารถใช้ดุลพินิจได้

๕. หากเจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณาแล้วพบว่า ผู้ค้าประเวณีกระทำความผิดตามมาตราอื่นร่วมด้วย เช่น มาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ แต่เจ้าพนักงานตำรวจแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๕ เพียงมาตราเดียวได้หรือไม่ และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ต้องร้องทุกข์กล่าวโทษเพื่อให้ดำเนินการในมาตราอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยหรือไม่

๖. กรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยเป็นคนต่างด้าวซึ่งเดินทางกลับประเทศแล้ว หรือเป็นผู้ที่ไม่ปรากฏที่อยู่เป็นหลักแหล่ง และเป็นกรณีที่มิใช่การกระทำความผิดซึ่งหน้า เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องแจ้งข้อกล่าวหาหรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลนั้นทราบและดำเนินการปรับเป็นพินัยอย่างไร หากไม่สามารถติดต่อให้ผู้กระทำความผิดทางพินัยรับทราบข้อกล่าวหาได้ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะมีความผิดหรือไม่ หรือต้องดำเนินการอย่างไร

คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยได้พิจารณาข้อหาหรือของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว โดยมีผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว) และผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้วปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมตามคำชี้แจงของผู้แทนกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวว่า เมื่อมีการเปลี่ยนความผิดตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นความผิดทางพินัยแล้ว พนักงานสอบสวนได้ส่งสำนวนการกระทำความผิดตามมาตรา ๕ มาให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อดำเนินการปรับเป็นพินัย โดยอยู่ระหว่างการดำเนินการประมาณเจ็ดคดี และมีปัญหาข้อกฎหมายว่าข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในแต่ละกรณีจะสามารถดำเนินการปรับเป็นพินัยในความผิดตามมาตรา ๕ ได้หรือไม่ คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยได้รับฟังคำชี้แจงเพิ่มเติมแล้ว เห็นว่า การตีความมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ ตามประเด็นปัญหาที่ข้อหาหรือมานั้นย่อมขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่าง ๆ ในแต่ละกรณีด้วย ดังนั้น การให้ความเห็นตามข้อหาหรือนี้นี้จึงเป็นเพียงการให้ความเห็นเฉพาะหลักกฎหมายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการตีความ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องนำไปพิจารณาปรับใช้ให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีต่อไป ทั้งนี้ คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยได้พิจารณาข้อหาหรือดังกล่าวแล้วมีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง คำว่า “ที่อื่นใด” ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ จะตีความรวมถึงเคหสถานหรือสถานที่ส่วนบุคคลซึ่งไม่ได้อนุญาตให้บุคคลอื่นเข้าไปด้วยหรือไม่ เห็นว่า มาตรา ๕^๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ กำหนดความผิดแก่บุคคลซึ่งเข้าติดต่อ ชักชวน แนะนำตัว ติดตาม หรือรับเฝ้าบุคคลเพื่อการค้าประเวณีอันเป็นการเปิดเผยและนำอภัยหรือเป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่สาธารณชนที่ได้กระทำตามถนนหรือสาธารณสถาน หรือกระทำการดังกล่าวในที่อื่นใด เพื่อควบคุมมิให้มีการติดต่อหรือชักชวนเพื่อการค้าประเวณีโดยเปิดเผยจนเป็นที่น่าอภัยหรือสร้างความเดือดร้อนรำคาญให้แก่ประชาชนทั่วไปที่พบเห็น การตีความคำว่า “ที่อื่นใด” ในกรณีนี้จึงต้องเป็นไปตามหลักการตีความกฎหมายที่ว่า กรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายมีถ้อยคำต่อเนื่องกันและคำสุดท้ายเป็นคำที่มีความหมายทั่วไป ต้องตีความคำสุดท้ายให้มีความหมายทำนองเดียวกับคำที่มาก่อน (*ejusdem generis*) ตามที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) เคยให้ความเห็นไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๗๑๘/๒๕๔๘^๒ ดังนั้น คำว่า “ที่อื่นใด” จึงต้องเป็นสถานที่อื่นในทำนองเดียวกับถนนหรือสาธารณสถาน ซึ่งหมายถึงสถานที่ที่ประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าสถานที่นั้นจะเป็นสถานที่ผิดกฎหมายหรือไม่ เช่น ห้องโถงซึ่งใช้เป็นที่รับแขกของสถานการค้าประเวณีหรือห้องโถงโรงแรม

^๑มาตรา ๕ ผู้ใดเข้าติดต่อ ชักชวน แนะนำตัว ติดตาม หรือรับเฝ้าบุคคลตามถนนหรือสาธารณสถานหรือกระทำการดังกล่าวในที่อื่นใด เพื่อการค้าประเวณีอันเป็นการเปิดเผยและนำอภัยหรือเป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่สาธารณชน มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินหนึ่งพันบาท

^๒บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การห้ามแสดงผลิตภัณฑ์ยาสูบ ณ จุดขาย ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนมาก ที่ นร ๐๙๐๑/๑๓๘๕ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๘๓/๒๕๒๐^๓ และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๐๘-๕๑๐/๒๕๑๓^๔ ด้วยเหตุนี้ ศาลฎีกาหรือศาลชั้นต้นที่ส่วนบุคคลที่ประชาชนไม่มีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้ ย่อมไม่อยู่ในความหมายของคำว่า “ที่อื่นใด” ตามมาตรา ๕^๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ประเด็นที่สอง พยานหลักฐานที่เกิดจากเจ้าพนักงานตำรวจใช้วิธีการให้สายลับ ล่อซื้อจะสามารถนำมาใช้รับฟังเพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกกล่าวหาว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อการค้าประเวณีตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ ได้หรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ และกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ มิได้กำหนดหลักเกณฑ์การรับฟังพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้เป็นการเฉพาะ แต่อย่างไรก็ดี เมื่อข้อ ๑๕ วรรคหนึ่ง^๖ แห่งข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้กำหนดให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเกี่ยวกับการรับฟัง และชี้แจงพยานหลักฐานมาใช้บังคับกับคดีความผิดทางพินัยโดยอนุโลมเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ด้วย การรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อบังคับดังกล่าวด้วย และโดยที่มาตรา ๒๒๖^๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บัญญัติว่า พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคลซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวงหรือโดยมิชอบประการอื่น ดังนั้น หากผู้ถูกกล่าวหา มีการกระทำความผิดกฎหมายอยู่แล้ว การที่เจ้าพนักงานตำรวจใช้วิธีการล่อซื้อเพื่อแสวงหาหลักฐานในการพิสูจน์การกระทำความผิดของผู้ถูกกล่าวหา การล่อซื้อจึงเป็นเพียงวิธีพิสูจน์ความผิด มิใช่เป็นการก่อหรือใช้ให้ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิด ฉะนั้น จึงสามารถรับฟังพยานหลักฐานที่ได้จากการล่อซื้อนั้นเพื่อพิสูจน์ความผิด

^๓คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๘๓/๒๕๒๐ สถานที่ใดจะเป็นสาธารณสถานหรือไม่ ไม่ต้องคำนึงว่าสถานที่นั้นจะเป็นสถานที่ผิดกฎหมาย เช่น สถานการค้าประเวณีหรือไม่ เพียงแต่พิจารณาว่าสถานที่นั้นประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้หรือไม่ และต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นราย ๆ ไป ถ้าประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้ สถานที่นั้นก็เป็นสาธารณสถานไม่ใช่ที่รโหฐาน เมื่อได้ความว่าเจ้าของสถานการค้าประเวณีหรือช่องโสเภณีมิได้หวงห้ามผู้หนึ่งผู้ใดที่จะไปหาความสุขกับหญิงโสเภณี หรือไปธุระอื่นที่จะเข้าไปในห้องโถงซึ่งใช้เป็นที่พักแขวนในสถานการค้าประเวณีหรือช่องโสเภณีนั้น ห้องโถงจึงเป็นสถานที่ซึ่งประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้เป็นสาธารณสถานไม่ใช่ที่รโหฐาน

^๔คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๐๘-๕๑๐/๒๕๑๓ การที่จำเลยกับพวกนั่งรออยู่ในห้องโถงชั้นล่างของโรงแรมอันเป็นสถานที่เปิดเผยก็เพื่อการค้าประเวณี โดยแสดงตัวให้ชายที่มาเที่ยวพบเห็นเพื่อจะได้ร่วมประเวณีด้วยเท่ากับจำเลยได้แนะนำตัวในที่อื่นเป็นการเปิดเผยและนำอภัยตามความหมายของมาตรา ๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๐๓ แล้ว

^๕โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๖ข้อ ๑๕ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเกี่ยวกับการรับฟัง และชี้แจงพยานหลักฐานมาใช้บังคับกับคดีความผิดทางพินัยโดยอนุโลมเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

^๗มาตรา ๒๒๖ พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคลซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวงหรือโดยมิชอบประการอื่น และให้สืบตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นอันว่าด้วยการสืบพยาน

ของผู้ถูกกล่าวหาได้ ทั้งนี้ ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๖๓๒/๒๕๕๔^{๔๔} แต่หากผู้ถูกกล่าวหาไม่เคยมีเจตนากระทำความผิดนั้นมาก่อน การที่เจ้าพนักงานตำรวจหลอกล่อหรือกระทำการใด ๆ ที่เป็นการก่อหรือจูงใจให้ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดขึ้นแล้วดำเนินคดี พยานหลักฐานที่ได้มาจากการก่อหรือจูงใจให้กระทำความผิด จึงเป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยมิชอบ ย่อมไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกกล่าวหาได้ ทั้งนี้ ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๖๐๐/๒๕๕๔^{๔๕} ดังนั้น การล่อให้กระทำความผิดจะฟังเป็นพยานหลักฐานได้หรือไม่ จึงขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่จะต้องพิสูจน์ว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดมาก่อนการล่อให้กระทำความผิดหรือไม่ ถ้าข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้ต้องหาไม่เคยกระทำความผิด แต่เจ้าพนักงานตำรวจใช้วิธีจูงใจด้วยประการต่าง ๆ เช่น เสนอเงินเป็นจำนวนมากเป็นค่าตอบแทนให้กระทำความผิด ทั้งที่ผู้ต้องหาไม่เคยทำผิดมาก่อนก็อาจถือว่าเป็นการก่อหรือจูงใจให้กระทำความผิด จึงรับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้ตามมาตรา ๒๒๖^{๔๖} แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประเด็นที่สาม หากมีการติดต่อซื้อขายบริการทางเพศในที่ลับเป็นการส่วนตัว เช่น ห้องนวด โดยไม่ได้บอกกล่าวให้บุคคลอื่นรับรู้ จะเข้าองค์ประกอบความผิด “อันเป็นการเปิดเผยและน่าอับอาย” ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ หรือไม่ และเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถใช้ดุลพินิจในการพิจารณาว่าการกระทำนั้นมีลักษณะเป็นการน่าอับอายได้หรือไม่ เห็นว่า เมื่อพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ มิได้กำหนดบทนิยามคำว่า “อันเป็นการเปิดเผยและน่าอับอาย” ไว้ ย่อมเป็นที่เข้าใจได้ว่า กฎหมายมิได้มุ่งประสงค์ให้ถ้อยคำดังกล่าวมีความหมายพิเศษแตกต่างจากความหมายอันเป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไป ดังนั้น การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะใช้ดุลพินิจในการพิจารณาว่าการกระทำนั้นมีลักษณะ “อันเป็นการเปิดเผยและน่าอับอาย” หรือไม่ จึงต้องพิจารณาความหมายตามที่กำหนดในพจนานุกรมซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดความหมายของคำว่า “เปิดเผย” ว่า หมายถึง ทำสิ่งที่ปิดบังอยู่ให้เผยออก เผยให้รู้ เช่น เปิดเผยความจริง เปิดเผยความลับ ส่วนคำว่า “อับอาย” นั้น

^{๔๔}คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๖๓๒/๒๕๕๔ การใช้เจ้าพนักงานตำรวจไปล่อซื้อบริการค้าประเวณี เป็นเพียงการกระทำเท่าที่จำเป็นและสมควรในการแสวงหาหลักฐานในการกระทำความผิดของจำเลยตามอำนาจในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑๐) ขอบที่เจ้าพนักงานตำรวจจะกระทำได้เพื่อให้ได้โอกาสจับกุมจำเลยพร้อมด้วยพยานหลักฐาน ดังนั้น การใช้เจ้าพนักงานตำรวจไปล่อซื้อบริการค้าประเวณีจากจำเลย จึงเป็นเพียงวิธีพิสูจน์ความผิดของจำเลย ไม่เป็นการแสวงหาหลักฐานโดยมิชอบ จึงมิใช่เป็นการก่อหรือใช้ให้จำเลยกระทำความผิด

^{๔๕}คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๖๐๐/๒๕๕๔ ร. ผู้รับมอบอำนาจช่วงจากผู้เสียหายว่าจ้างจำเลยให้บันทึกเพลงของผู้เสียหายลงแผ่นซีดีและวีซีดีคาราโอเกะอันเป็นการก่อให้เกิดจำเลยทำซ้ำซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้เสียหายซึ่งเป็นความผิดตามที่โจทก์ฟ้อง จำเลยมิได้กระทำความผิดโดยทำซ้ำงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้เสียหายตามที่โจทก์ฟ้องอยู่ก่อนแล้วและนำแผ่นซีดีและวีซีดีคาราโอเกะที่ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้เสียหายนั้นออกขายแก่ ร. ผู้ล่อซื้อ อันจะถือเป็นการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยได้กระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้เสียหายตามมาตรา ๓๑ (๑) แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ เมื่อ ร. ผู้รับมอบอำนาจช่วงจากผู้เสียหายเป็นผู้ก่อให้เกิดจำเลยกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้เสียหายตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ เพื่อให้เจ้าพนักงานจับจำเลยมาดำเนินคดีนี้ ผู้เสียหายจึงมิใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัยที่มีอำนาจร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่จำเลยในความผิดดังกล่าวได้ แผ่นซีดีและวีซีดีคาราโอเกะ ที่ ร. ว่าจ้างจำเลยให้ทำขึ้นและวิดีโอที่บันทึกภาพเหตุการณ์การบันทึกเพลงลงแผ่นซีดีของจำเลยที่ ร. แอบถ่ายไว้เป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยมิชอบและเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบต้องห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลยตามที่โจทก์ฟ้อง

^{๔๖}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๗, ข้างต้น

หมายถึง อายุ ไม่กล้าสู้หน้า ขายหน้า ตัวอย่างเช่น กรณีตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๐๘-๕๑๐/๒๕๑๓^{๑๑} ที่ได้พิพากษาว่า การที่จำเลยกับพวกนั่งรออยู่ในห้องโถงชั้นล่างของโรงแรมอันเป็นสถานที่เปิดเผย ก็เพื่อการค้าประเวณีโดยแสดงตัวให้ชายที่มาเที่ยวพบเห็นเพื่อจะได้ร่วมประเวณีด้วย เท่ากับจำเลยได้แนะนำตัวในอันเป็นการเปิดเผยและน้าอับอายแล้ว

สำหรับการติดต่อซื้อขายบริการทางเพศที่กระทำในที่ลับเป็นการส่วนตัว เช่น ห้องนวด หรือการติดต่อซื้อขายบริการทางเพศทางโทรศัพท์ โดยไม่ได้บอกกล่าวให้บุคคลอื่นรับรู้ ย่อมไม่ใช่ว่าการติดต่อหรือชักชวนเพื่อการค้าประเวณีอันมีลักษณะเป็นการเปิดเผยและน้าอับอายตามที่ มาตรา ๕^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ กำหนด ทั้งนี้ การติดต่อซื้อขายบริการทางเพศในห้องนวดหรือทางโทรศัพท์ย่อมไม่เข้าองค์ประกอบที่ว่า “ตามถนนหรือสาธารณะสถาน หรือกระทำการดังกล่าวในที่อื่นใด” มาแล้วตั้งแต่ต้น

ประเด็นที่สี่ การกระทำการอันเป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่สาธารณชนตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ จำเป็นต้องมีการแจ้งจากบุคคลอื่นหรือไม่ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถใช้ดุลพินิจได้ เห็นว่า โดยที่มาตรา ๑๙^{๑๓} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ประกอบกับข้อ ๔ วรรคหนึ่ง^{๑๔} แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาฯ กำหนดว่า เมื่อมีเหตุอันควรสงสัย หรือมีการกล่าวหา หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นว่าการกระทำความผิดทางพินัย ไม่ว่าความผิดนั้น จะเกิดขึ้นในท้องที่ใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงโดยมิชักช้า ดังนั้น หากเจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นเองว่ามีบุคคลติดต่อ ชักชวน แนะนำตัว ติดตาม หรือรับเฝ้าบุคคล เพื่อการค้าประเวณี ในลักษณะเป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่สาธารณชน เช่น พบว่ามีบุคคลกำลังเดินเข้าไปชักชวนลูกค้า ของโรงแรมเพื่อประสงค์จะค้าประเวณี ซึ่งมีลักษณะเป็นการสร้างความเดือดร้อนรำคาญให้แก่บุคคล ที่อยู่ในบริเวณดังกล่าว เจ้าหน้าที่ของรัฐที่พบเห็นย่อมมีหน้าที่ต้องเริ่มการแสวงหาข้อเท็จจริง โดยมิชักช้า โดยไม่จำเป็นต้องรอให้มีบุคคลใดมาแจ้งหรือกล่าวหาว่ามีการกระทำความผิดดังกล่าวเกิดขึ้น

ประเด็นที่ห้า กรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่า ผู้ค้าประเวณีกระทำความผิด ตามมาตรา ๕ และมาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การค้าประเวณีฯ ด้วย นั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐจะดำเนินการปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๕ เพียงมาตราเดียว ได้หรือไม่ และมีหน้าที่ต้องร้องทุกข์กล่าวโทษเพื่อให้ดำเนินการในมาตราอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยหรือไม่ เห็นว่า เมื่อพิจารณาองค์ประกอบความผิดตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การค้าประเวณีฯ แล้ว จะเห็นได้ว่า กฎหมายมุ่งที่จะบังคับแก่บุคคลซึ่งติดต่อ ชักชวน แนะนำตัว ติดตาม หรือรับเฝ้าบุคคลอื่นใดเพื่อการค้าประเวณีในลักษณะที่เป็นการเปิดเผยและน้าอับอาย

^{๑๑}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^{๑๒}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๑๓}มาตรา ๑๙ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นว่าการกระทำความผิดทางพินัยไม่ว่าความผิดนั้นจะเกิดขึ้นในท้องที่ใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน และต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาตามสมควร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

^{๑๔}ข้อ ๔ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยหรือความปรากฏต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐว่ามีการกระทำความผิดทางพินัยเกิดขึ้น ไม่ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นเอง มีการกล่าวหา หรือความปรากฏด้วยวิธีอื่นใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเริ่มการแสวงหาข้อเท็จจริงโดยมิชักช้า

หรือสร้างความเดือดร้อนรำคาญแก่สาธารณชน ที่กระทำตามถนน สาธารณสถาน หรือที่อื่นใด ในทำนองเดียวกัน ส่วนองค์ประกอบความผิดตามมาตรา ๖^๕ กฎหมายมุ่งที่จะบังคับแก่บุคคลที่เข้าไป มั่วสุมเพื่อประโยชน์ในการค้าประเวณีของตนเองหรือผู้อื่นที่เกิดขึ้นในสถานการณ์การค้าประเวณีเป็นการเฉพาะ ส่วนองค์ประกอบความผิดตามมาตรา ๗^๖ กฎหมายมุ่งที่จะบังคับแก่บุคคลซึ่งกระทำการโฆษณา หรือรับโฆษณา ชักชวน หรือแนะนำในลักษณะเพื่อเป็นการเรียกร้องหรือการติดต่อเพื่อการค้าประเวณี โดยใช้เอกสาร สิ่งพิมพ์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้แพร่หลายไปสู่สาธารณะ ดังนั้น เมื่อสภาพแห่งความผิด ทั้งสามมาตราดังกล่าวมีองค์ประกอบความผิดในส่วนการกระทำที่แตกต่างกัน และมีองค์ประกอบ ความผิดในส่วนเจตนาที่แตกต่างกัน การที่ผู้ค้าประเวณีกระทำความผิดทั้งตามมาตรา ๕^๗ มาตรา ๖ และมาตรา ๗ ด้วย จึงเป็นการกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน โดยความผิดตามมาตรา ๕ เป็นความผิดทางพินัย ส่วนการกระทำความผิดตามมาตรา ๖ และมาตรา ๗ เป็นความผิดอาญา ในกรณีนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐจึงต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๘ วรคหนึ่ง^๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ที่บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปรับเป็นพินัยในกรณีที่เป็นการกระทำความผิดทางพินัย และแจ้งให้พนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินคดีอาญาสำหรับกรณีที่เป็นการกระทำความผิดอาญา ต่อไป ฉะนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐจึงสามารถพิจารณาและดำเนินการปรับเป็นพินัยแต่เฉพาะความผิด ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ เพียงมาตราเดียวได้ และหากเห็นว่าการกระทำใดเข้าองค์ประกอบความผิดตามมาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ ก็ต้องแจ้ง ให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีอาญาต่อไป

ประเด็นที่หก กรณีที่ไม่ใช่การกระทำความผิดซึ่งหน้า เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องแจ้ง ข้อกล่าวหาหรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้ผู้กระทำความผิดทางพินัยซึ่งเป็นคนต่างด้าวและไม่อยู่ในราชอาณาจักรภายหลังกระทำความผิดแล้ว หรือผู้กระทำความผิดทางพินัยที่ไม่ปรากฏที่อยู่ เป็นหลักแหล่งอย่างไร และหากไม่สามารถติดต่อให้ผู้กระทำความผิดทางพินัยรับทราบข้อกล่าวหาได้ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะมีความผิดหรือไม่ หรือต้องดำเนินการอย่างไร เห็นว่า

^๕มาตรา ๖ ผู้ใดเข้าไปมั่วสุมในสถานการณ์การค้าประเวณีเพื่อประโยชน์ในการค้าประเวณีของตนเอง หรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งได้กระทำเพราะถูกบังคับ หรือตกอยู่ภายใต้อำนาจ ซึ่งไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนได้ ผู้กระทำไม่มีความผิด

^๖มาตรา ๗ ผู้ใดโฆษณาหรือรับโฆษณา ชักชวน หรือแนะนำด้วยเอกสาร สิ่งพิมพ์ หรือกระทำ ให้แพร่หลายด้วยวิธีใดไปยังสาธารณะในลักษณะที่เห็นได้ว่าเป็นการเรียกร้องหรือการติดต่อเพื่อการค้าประเวณี ของตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสองปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

^๗โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๘มาตรา ๑๘ เมื่อปรากฏต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าผู้ใดกระทำความผิดอันเป็นความผิดหลายกรรม ต่างกัน และบางกรรมเป็นความผิดทางพินัย บางกรรมเป็นความผิดอาญา ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปรับเป็นพินัยในกรรม ที่เป็นความผิดทางพินัย และแจ้งให้พนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินคดีอาญาสำหรับกรณีที่เป็นการ กระทำความผิดอาญาต่อไป

๑. กรณีผู้กระทำความผิดทางพินัยซึ่งเป็นคนต่างด้าวและไม่อยู่ในราชอาณาจักรภายหลังกระทำความผิดแล้วนั้น แม้พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย ได้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามมาตรา ๕^{๑๙} แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ ให้เป็นความผิดทางพินัย แต่ความผิดอาญาที่มีโทษจำคุกและโทษปรับตามมาตรา ๖^{๒๐} ถึงมาตรา ๑๒^{๒๑} และมาตรา ๔๑^{๒๒} แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันยังคงเป็นความผิดอาญา การดำเนินคดีในส่วนความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแก่ผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นคนต่างด้าวที่อยู่นอกราชอาณาจักร เช่น การส่งหนังสือแจ้งข้อกล่าวหา การส่งคำสั่งปรับเป็นพินัย หรือการบังคับคดี จึงอาจใช้วิธีการขอความช่วยเหลือในเรื่องทางอาญาตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้โดยอนุโลม ตามที่คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยได้เคยให้ความเห็นไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๘๔๔/๒๕๖๗^{๒๓} ดังนั้น กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวควรหาหรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินคดีความผิดทางพินัยต่ออัยการสูงสุดหรือผู้ซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมายซึ่งเป็นผู้ประสานงานกลางตามมาตรา ๖^{๒๔} และมาตรา ๓๖^{๒๕} แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาฯ เพื่อให้ได้ข้อยุติในการดำเนินคดีตามข้อหาอื่นต่อไป รวมทั้งควรแจ้งชื่อและรายละเอียดอื่น ๆ ของคนต่างด้าวผู้กระทำความผิดทางพินัยนั้นให้แก่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและขอความร่วมมือให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองแจ้งให้กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวทราบ ในกรณีที่ต่อมาบุคคลต่างด้าวดังกล่าวเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ แก่บุคคลต่างด้าวดังกล่าวต่อไปภายในอายุความ

^{๑๙}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๒๐}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๕, ข้างต้น

^{๒๑}มาตรา ๑๒ ผู้ใดหน่วงเหนี่ยว กักขัง กระทำด้วยประการใดให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพในร่างกาย หรือทำร้ายร่างกาย หรือขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ ว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายผู้อื่นเพื่อข่มขืนใจให้ผู้อื่นนั้นกระทำการค้าประเวณี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำ

(๑) ได้รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต

(๒) ถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

ผู้ใดสนับสนุนในการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี

ถ้าผู้กระทำความผิดหรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าหน้าที่ในสถานแรกรับหรือสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงสี่แสนบาท

^{๒๒}มาตรา ๔๑ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

^{๒๓}บันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง การส่งหนังสือแจ้งข้อกล่าวหา การส่งคำสั่งปรับเป็นพินัย และการบังคับคดีความผิดทางพินัยที่เป็นคนต่างด้าว ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑

^{๒๔}มาตรา ๖ ให้อัยการสูงสุดหรือผู้ซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมายเป็นผู้ประสานงานกลาง

^{๒๕}มาตรา ๓๖ หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้เสนอเรื่องต่อผู้ประสานงานกลาง

๒. การแจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้กระทำความผิดทางพินัยซึ่งไม่ปรากฏที่อยู่เป็นหลักแหล่งนั้น เห็นว่า เมื่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ และข้อ ๘^{๒๖} แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการแจ้งหรือแก้ข้อกล่าวหาฯ ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การแจ้งข้อกล่าวหาไว้เป็นการเฉพาะ การแจ้งข้อกล่าวหาจึงต้องปฏิบัติตามมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง^{๒๗} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ที่บัญญัติว่า ในกรณีพระราชบัญญัตินี้มิได้กำหนดไว้เป็นประการอื่น การใดที่กำหนดให้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลใดเป็นการเฉพาะ ถ้าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ให้ถือว่าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งโดยชอบด้วยพระราชบัญญัตินี้แล้ว ดังนั้น หากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้แจ้งข้อกล่าวหาโดยยื่นหรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลนั้น ณ ถิ่นที่ถือเป็นภูมิลำเนาของบุคคลนั้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือในกรณีที่บุคคลนั้นยังคงมีชื่อปรากฏอยู่ในทะเบียนบ้านแม้จะไม่ปรากฏว่าบุคคลดังกล่าวได้อาศัยอยู่ ณ ที่อยู่ดังกล่าวหรือสถานที่ใดเป็นหลักแหล่ง ย่อมถือว่าเป็นการแจ้งข้อกล่าวหาเป็นหนังสือไปยังที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรแล้ว จึงเป็นการแจ้งข้อกล่าวหาโดยชอบด้วยพระราชบัญญัตินี้แล้ว

^{๒๖}ข้อ ๘ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นว่ามีบุคคลกำลังกระทำความผิดทางพินัยหรือมีพยานหลักฐานซึ่งแทบจะไม่มีควมสงสัยว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดทางพินัย และเจ้าหน้าที่ของรัฐคนเดียวเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบข้อกล่าวหา พร้อมทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางพินัย และแจ้งด้วยว่าผู้ถูกกล่าวหาสิทธิจะให้การพ้นที่หรือจะให้อภัยค่าภายหลังภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งก็ได้ หากผู้ถูกกล่าวหายอมรับสารภาพและมีได้มีข้อโต้แย้ง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบันทึกการรับสารภาพและการไม่โต้แย้งนั้นไว้ และให้ผู้กระทำความผิดลงนามไว้เป็นหลักฐาน แล้วออกคำสั่งปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๒๐ เว้นแต่กรณีการออกคำสั่งปรับเป็นพินัยต้องกระทำเป็นองค์คณะ ให้เสนอองค์คณะเพื่อพิจารณาออกคำสั่งปรับเป็นพินัยต่อไป

เมื่อมีผู้กระทำความผิดทางพินัย และมีใช้เป็นกรณีที่จะดำเนินการได้ตามวรรคหนึ่ง ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมอบหมายแจ้งข้อกล่าวหา พร้อมทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางพินัยต่อผู้ถูกกล่าวหาเป็นหนังสือ และแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาภายในระยะเวลาที่กำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นนิติบุคคล การแจ้งตามมาตราหนึ่งหรือวรรคสอง ให้แจ้งต่อผู้จัดการหรือผู้แทนอื่นของนิติบุคคลนั้น

^{๒๗}มาตรา ๖ ในกรณีพระราชบัญญัตินี้มิได้กำหนดไว้เป็นประการอื่น การใดที่กำหนดให้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลใดเป็นการเฉพาะ ถ้าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ให้ถือว่าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งโดยชอบด้วยพระราชบัญญัตินี้แล้ว

สำหรับการส่งคำสั่งปรับเป็นพินัยนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องดำเนินการตามมาตรา ๒๐^{๒๘} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ที่ได้บัญญัติหลักเกณฑ์ไว้เป็นการเฉพาะแล้วว่า ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐส่งคำสั่งปรับเป็นพินัยให้ผู้นั้นทราบทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่ ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของผู้ถูกกล่าวหาหรือที่อยู่ ตามที่ผู้นั้นได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานของรัฐ ดังนั้น แม้บุคคลดังกล่าวจะไม่มีที่พำนักเป็นหลักแหล่ง แต่หากยังคงมีชื่อปรากฏอยู่ในทะเบียนบ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐก็สามารถส่งคำสั่งปรับเป็นพินัยไปยัง ที่อยู่ดังกล่าวได้ ส่วนคนต่างด้าวซึ่งยังอยู่ในราชอาณาจักรแต่ไม่มีที่พำนักเป็นหลักแหล่ง แม้จะไม่มี ที่อยู่ที่ปรากฏตามเอกสารหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร แต่เนื่องจากการที่บุคคลดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักรนั้น จะต้องมีการแจ้งที่พักอาศัยต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าพนักงานตำรวจตามมาตรา ๓๗^{๒๙} และมาตรา ๓๘^{๓๐} แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง

^{๒๘}มาตรา ๒๐ เมื่อดำเนินการตามมาตรา ๑๙ แล้ว และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีพยานหลักฐาน เพียงพอว่าผู้ใดกระทำความผิดทางพินัย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งปรับเป็นพินัยและส่งคำสั่งให้ผู้นั้นทราบ ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่ ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียน ราษฎรของผู้ถูกกล่าวหาหรือตามที่ได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานของรัฐ และให้ถือว่าผู้นั้นได้รับแจ้งตั้งแต่วันครบสิบห้าวัน นับแต่วันที่ปรากฏในทะเบียนตอบรับ

^{๒๙}มาตรา ๓๗ คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ต้องปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ไม่ประกอบอาชีพหรือรับจ้างทำงาน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วย การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวหรือกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว

(๒) พักอาศัย ณ ที่ที่ได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุผลสมควรไม่สามารถ พักอาศัย ณ ที่ที่ได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้แจ้งการเปลี่ยนที่พักอาศัยต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมง นับแต่เวลาที่เข้าพักอาศัย

(๓) แจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจท้องที่ที่คนต่างด้าวผู้นั้นพักอาศัยภายใน ยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ย้ายไป ในกรณีเปลี่ยนที่พักอาศัย และถ้าที่พักอาศัยใหม่อยู่ต่างท้องที่กับสถานีตำรวจท้องที่เดิม คนต่างด้าวผู้นั้นต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจท้องที่ที่ไปพักอาศัยใหม่ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ไปถึงด้วย

(๔) ถ้าเดินทางไปจังหวัดใดและอยู่ในจังหวัดนั้นเกินยี่สิบสี่ชั่วโมง ให้คนต่างด้าวผู้นั้นแจ้งต่อ เจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจท้องที่ภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ไปถึง

(๕) ถ้าอยู่ในราชอาณาจักรเกินเก้าสิบวัน คนต่างด้าวผู้นั้นต้องมีหนังสือแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ณ กองตรวจคนเข้าเมืองทราบถึงที่พักอาศัยของตนโดยมิชักช้าเมื่อครบระยะเก้าสิบวัน และต่อไปให้กระทำเช่นเดียวกัน ทุกระยะเก้าสิบวัน ถ้าท้องที่ใดไม่มีที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองตั้งอยู่ จะแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมือง แห่งนั้นก็ได้

ความใน (๓) และ (๔) จะมีให้ใช้บังคับแก่กรณีใดตามมาตรา ๓๔ โดยเงื่อนไขอย่างใด ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด

การแจ้งตามมาตรา ๓๗ คนต่างด้าวอาจไปแจ้งด้วยตนเองหรือมีหนังสือแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

^{๓๐}มาตรา ๓๘ เจ้าบ้าน เจ้าของหรือผู้ครอบครองเคหสถาน หรือผู้จัดการโรงแรมซึ่งรับคนต่างด้าว ซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเข้าพักอาศัย จะต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ทำการ ตรวจคนเข้าเมืองซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่ที่บ้าน เคหสถาน หรือโรงแรมนั้นตั้งอยู่ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่คนต่างด้าว เข้าพักอาศัย ถ้าท้องที่ใดไม่มีที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองตั้งอยู่ ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจท้องที่นั้น

ในกรณีที่บ้าน เคหสถาน หรือโรงแรมที่คนต่างด้าวเข้าพักอาศัยตามวรรคหนึ่งตั้งอยู่ในเขตท้องที่ กรุงเทพมหานคร ให้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ กองตรวจคนเข้าเมือง

การแจ้งตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

พ.ศ. ๒๕๖๒ ด้วย ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐจึงสามารถขอความร่วมมือจากสถานีตำรวจหรือสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองในการตรวจสอบข้อมูลที่อยู่ของคนต่างด้าวและส่งคำสั่งปรับเป็นพินัยไปยังที่อยู่ตามที่บุคคลนั้นได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานของรัฐได้ ตามความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยในเรื่องเสรีที่ ๘๔/๒๕๖๓^{๓๑} หรือในกรณีที่บุคคลนั้นได้มีการแจ้งที่อยู่ไว้ต่อหน่วยงานของรัฐในขั้นตอนการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาหรือรับสารภาพ เจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมสามารถส่งคำสั่งปรับเป็นพินัยไปยังที่อยู่ตามที่บุคคลนั้นได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๒๐^{๓๒} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ได้ และให้ถือว่าผู้นั้นได้รับแจ้งตั้งแต่วันครบสิบห้าวันนับแต่วันที่ปรากฏในทะเบียนตอบรับ

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๖๓

^{๓๑}บันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง การเทียบตำแหน่งข้าราชการกรุงเทพมหานครเพื่อแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย การส่งคำสั่งปรับเป็นพินัย และการดำเนินการอื่นในกรณีที่มีการผิดนัดการผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัย

^{๓๒}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒๘, ข้างต้น